

Genel Muhasebe

Ankara Üniversitesi
Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksek Okulu
Eczane Hizmetleri Programı

Hesap Planı

Bir işletme veya teşebbüste tutulan bütün hesapların sistemli bir şekilde ve türlü gruplara ayrılmış olarak yürütülmesi için düzenlenen ve aynı olayların daima aynı hesaplara kaydedilmesini sağlayan listedir.

Her hesap planı bir kodlama yapısına sahiptir.

Hesap Planı ve Mali Tablolar

Hesap planının önemli bir diğer fonksiyonu da, mali (finansal) tabloların hazırlanmasını kolaylaştırmasıdır. Mali tablolarda varlıklar, kaynaklar, giderler ve gelirler hesap planındaki sırayla yer alırlar. Mali tablolar yorumlanırken de hesap planındaki hesapların tanımlarının bilinmesi gerekir.

Hesap Planı ve Muhasebe Sistemi

Hesap planı, muhasebe sistemi kurulurken işletmenin ihtiyaçlarına göre hazırlanır ve işletmeden işletmeye farklılık gösterebilir. Bu da, bir işletmenin muhasebe sistemini öğrenen bir kişinin bir başka işletmenin muhasebe sistemini de baştan öğrenmesi gerektiği anlamını taşır.

Tekdüzen Hesap Planı

Belirli bir iş kolunda (endüstride) veya tüm ekonomide işletmelerin kullandıkları standartlaştırılmış hesap planına “tekdüzen hesap planı” denir. Bu işletmeler artık kendi hesap planlarını kendileri oluşturamazlar, muhasebe sistemlerini tek düzen hesap planının çerçevesine göre kurmak zorundadırlar.

Tekdüzen Hesap Planı

Tek düzen hesap planı Türkiye'de 1994 yılının başında uygulanmaya başlamıştır. Türkiye'de bilanço esasına göre defter tutan tacirler 1 Ocak 1994 tarihinden itibaren yürürlüğe konan tek düzen hesap planını uygulamak zorundadırlar. Bu uygulama hem ülke genelindeki işletmelerin muhasebe kayıtlarını daha düzenli ve sağlıklı bir hale getirmiş hem de mali tabloların bir standarda kavuşmasını sağlamıştır.

Tekdüzen Hesap Planının Amacı

Tekdüzen hesap planı uygulanması ile

- Muhasebe bilgilerinin karar alma durumunda bulunan ilgililere yeterli ve doğru olarak ulaştırılması,
- Farklı işletmelerin aynı dönem verileri veya aynı işletmenin farklı dönemlerinin karşılaştırılması,
- Mali tablolarıda yer alan hesap adlarının tüm kesimler için aynı anlamı vermesi,
- Terim birliğinin sağlanması ile muhasebe bilgisinin daha anlaşılabilir olması,
- İşletmelerle ilgililer arasında güven unsurunun oluşturulması amaçlanmıştır.

Tekdüzen Hesap Planı Kodlama Yapısı

Tekdüzen Muhasebe Sistemi'nin öngördüğü hesap planı, desimal (onlu) kod sistemi ile blok kod sisteminin birleştirilmesi sonucu ortaya çıkan bir kod sistemini esas almıştır.

Hesapların ve hesap gruplarının düzeni, temel finansal tablolardaki hesaplar düzenine göre yapılmıştır.

Tekdüzen Hesap Planı Kodlama Yapısı

Tekdüzen hesap planı, üç katmanlı hiyerarşik bir yapıda tasarlanmıştır:

- Hesap Sınıfları
 - Hesap Grupları
 - Hesaplar

Bu tasarım onlu (desimal) kodlama sisteminin de bir gereğidir.

Tekdüzen Hesap Planı

Kodlama Yapısı

Hesaplar, Tekdüzen Hesap Planının temel ögesidir. Her hesaba belirli bir tek görev yüklenmiştir. Hesaplar üç basamaklı kodlarla kodlanmıştır.

Ortak özelliklere sahip olan hesaplar, bir hesap grubu başlığı altında gruplanır. Bir hesap grubu altında en fazla on adet hesap yer alabilir (onlu sistem). Hesap grupları iki basamaklı kodlara sahiptir.

Ortak özelliklere sahip olan hesap grupları, hesap sınıflarını oluşturur. Bir hesap sınıfı altında en fazla on adet hesap grubu yer alabilir (onlu sistem). Hesap sınıfları tek basamaklı kodlara sahiptir.

Tekdüzen Hesap Planı Kodlama Yapısı

Hesap Sınıfları

1-Dönen Varlıklar

2-Duran Varlıklar

3-Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar

4-Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklar

5-Özkaynaklar

6-Gelir Tablosu Hesapları

7-Maliyet Hesapları

8-Serbest

9-Nazım Hesaplar

0-Serbest

1. Dönen Varlıklar

Dönen Varlıklar hesap sınıfı; nakit olarak elde ve bankada tutulan varlıklar ile normal koşullarda en fazla bir yıl veya işletmenin normal faaliyet dönemi içinde paraya çevrilmesi veya tüketilmesi öngörülen varlık unsurlarını kapsar.

Dönen Varlıklar; Hazır Değerler, Menkul Kıymetler, Ticari Alacaklar, Diğer Kısa Vadeli Alacaklar, Stoklar, Gelecek Aylara Ait Giderler ve Gelir Tahakkukları ile Diğer Dönen Varlıklar hesap gruplarından oluşur.

2. Duran Varlıklar

Duran Varlıklar hesap grubu; bir yıldan veya bir normal faaliyet döneminden daha uzun sürelerle işletme faaliyetlerinin gerçekleştirilmesi için kullanılmak amacıyla elde edilen ve ilke olarak bir yılda veya normal faaliyet dönemi içinde paraya çevrilmesi veya tüketilmesi öngörülmemeyen varlıkları kapsar.

Duran Varlıklar; Ticari Alacaklar, Diğer Alacaklar, Mali Duran Varlıklar, Maddi Duran Varlıklar, Maddi Olmayan Duran Varlıklar, Özel Tükenmeye Tabi Varlıklar, Gelecek Yıllara Ait Giderler ve Gelir Tahakkukları ve Diğer Duran Varlıklar hesap gruplarından oluşur.

3. Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar

Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar, dönen varlıkların ayrılmasında kullanılan ölçüye uygun olarak, en çok bir yıl veya işletmenin normal faaliyet dönemi sonunda ödenecek yabancı kaynakları kapsar.

Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar; Mali Borçlar, Ticari Borçlar, Diğer Borçlar, Alınan Avanslar, Ödenecek Vergi ve Diğer Yükümlülükler, Borç ve Gider Karşılıkları, Gelecek Aylara Ait Gelirler ve Gider Tahakkukları ile Diğer Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar hesap gruplarından oluşur.

4. Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklar

Kredi kurumlarından, sermaye piyasasından ve işletmenin ilişkide bulunduğu üçüncü kişilerden sağlanan ve bir yıldan fazla vadeli olan işletme borçlarını kapsar.

Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklar; Mali Borçlar, Ticari Borçlar, Diğer Borçlar, Alınan Avanslar, Ödenecek Vergi ve Diğer Yükümlülükler, Borç ve Gider Karşılıkları, Gelecek Yıllara Ait Gelirler ve Gider Tahakkukları ile Diğer Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklar hesap gruplarından oluşur.

5. Özkaynaklar

İşletme sahip veya ortaklarının bilanço tarihinde işletmeye yapmış oldukları sermaye yatırımlarının tutarını gösteren ödenmiş sermaye ile, Sermaye Yedekleri, Kâr Yedekleri, Geçmiş Yıllar Kârları ve Geçmiş Yıllar Zararları ve Dönemin Net Kâr veya Zararını kapsar.

6. Gelir Tablosu Hesapları

İşletmenin faaliyet dönemine ilişkin brüt satışları, satış indirimleri, satışların maliyeti, faaliyet giderleri, diğer faaliyetlerden gelir ve kârlar, diğer faaliyetlerden gider ve zararlar, finansman giderleri, olağandışı gelir ve kârlar ve olağandışı gider ve zararlardan oluşur.

7. Maliyet Hesapları

Maliyet hesapları, mal ve hizmetlerin planlanan biçim ve niteliğe getirilmesi için yapılan giderlerin toplandığı ve maliyet unsurlarına dönüştürülerek izlendiği hesaplardır. Maliyet hesapları uygulamada esneklik sağlamak üzere iki seçenek halinde 7/A ve 7/B olarak düzenlenmiştir. 7/A seçeneğinde giderler fonksiyon esasına göre, 7/B seçeneğinde ise çeşit esasına göre belirlenmiştir. Bu suretle, işletmelere maliyet hesaplarını kendi organizasyon yapılarına, büyüklüklerine ve ihtiyaçlarına göre düzenleyebilmeleri için kolaylık sağlanmıştır.